

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Gurschi Constantin,

Judecători

Iurie Diaconu, Andrei Harghel, Constantin Alerguș,
Ion Arhiliuc,

cu participarea:

procurorului

Nicolae Suvac,

inculpatului

Chiperi Constantin,

avocatului

Cebanaș Alexandru,

succesorul

părții vătămate

Gadmazi Rodica,

a judecat în ședință publică recursurile ordinare împotriva sentinței Judecătoriei Anenii Noi din 02 noiembrie 2012 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 27 februarie 2013, declarate de avocatul Cebanaș Alexandru și de condamnatul

*Chiperi Constantin Victor, născut la
03 noiembrie 1989, originar și locuitor al s. Delacău, r-nul
Anenii – Noi, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.*

Termenul de examinare a cauzei
în instanța de fond: 10 august – 02 noiembrie 2012,
în instanța de apel: 06 decembrie 2012 - 27 februarie 2013,
în instanța de recurs: 16 mai – 02 iulie 2013.

Procedura de citare legal îndeplinită.

Inculpatul, avocatul și succesorul părții vătămate au solicitat admiterea recursurilor în sensul declarat.

Procurorul a optat pentru respingerea recursurilor.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătorei Anenii Noi din 02 noiembrie 2012, Chiperi Constantin a fost condamnat în baza art. 145 alin. (2) lit. a), i), j) Cod penal la 16 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, începînd cu 02 noiembrie 2012, deducînd perioada arestării preventive de la 26 aprilie 2012 pînă la 02 noiembrie 2012.

Prin această sentință au fost condamnați Leontiev Iurie și Ciunea Boris, dar privința lor hotărîrile judecătorești nu se contestă.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că la 26 aprilie 2012, orele 16.00, inculpații Chiperi Constantin și Leontiev Iurii, aflîndu-se la domiciliul Nataliei Leontiev din s. Gura Bîcului, r-nul Anenii Noi, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în urma unor relații reciproc ostile apărute între ei și partea vătămată, urmînd scopul omorului premeditat și cu o deosebită cruzime, intenționat au aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului unui bărbat, personalitatea căruia nu este identificată. Ulterior, Chiperi Constantin și Leontiev Iurii, împreună cu persoana neidentificată s-au deplasat la domiciliul cet. Șumanschi C. din aceeași localitate, unde se afla și Ciunea Boris. Aici, continuîndu-și acțiunile criminale de comun acord cu Leontiev Iurii, Chiperi Constantin și Ciunea Boris, cu o deosebită cruzime i-au aplicat persoanei necunoscute lovituri cu pumnii și picioarele peste tot corpul timp de 15 minute. Apoi, Ciunea Boris i-a mai aplicat lovituri cu un băț în regiunea coastelor și a picioarelor, după ce a rupt o bucată de băț și i l-a introdus în orificiul anal, pricinuindu-i victimei leziuni corporale grave, sub formă de traumă cranio-cerebrală închisă, traumă toracico-abdominală, factura coastelor bilaterale multiple, factura sternalului, ruptura sigmei și alte leziuni corporale, în rezultatul cărora partea vătămată a decedat.

Instanța a respins declarațiile inculpaților că nu s-a stabilit din cauza căror lovituri a survenit moartea persoanei pe numele Mihail, deoarece din declarațiile lor rezultă că toți inculpații au lovit victima în regiunea capului și întregul material probator al cauzei dovedește cu certitudine că inculpații au acționat cu intenție directă de a omorî victima.

La stabilirea intenției cu care au acționat inculpații în timpul săvîrșirii faptei imputate, instanța a luat în vedere drept obiectele utilizate – bățul, zonele anatomice vitale peste care au fost aplicate actele de violență – regiunea capului, intensitatea loviturilor și gravitatea leziunilor traumatice cauzate – leziuni corporale grave periculoase pentru viață, în rezultatul cărora victima a decedat.

Faptul că inculpații declară că n-au urmărit scopul omorului, nu prezintă relevanță de vreme ce acțiunile lor se află în legătură directă de cauzalitate cu leziunile corporale grave menționate în raportul de expertiză medico-legal, care au condus la decesul victimei. În această ordine de idei, se înscrie și comportamentul post-infracțional al inculpaților, care se manifestă prin lipsa acțiunilor de a acorda ajutor victimei, părăsirea locului săvîrșirii infracțiunii.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 145 alin. (2) lit. a), i), j) Cod penal, ca omorul intenționat a unei persoane, săvârșit cu premeditare, de mai multe persoane, cu o deosebită cruzime.

La stabilirea pedepsei inculpatului instanța a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, adică de gravitatea infracțiunii săvârșite, care face partea din categoria celor deosebit de grave, de personalitatea inculpatului, care este caracterizat satisfăcător. Circumstanțe atenuante și agravante pe cauză nu au fost stabilite.

3. Avocatul Cebanaș Alexandru și inculpatul au declarat apeluri, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi decizii prin care ultimul să fie achitat, din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii.

Apelanții au invocat că instanța de fond eronat au apreciat probele prezentate de acuzare, în partea descriptivă a sentinței instanța nu a constatat premeditarea săvârșirii omorului în intenția comună a inculpaților.

Latura subiectivă a infracțiunii de omor se realizează cu vinovăție directă sau indirectă. Inșă, instanța nu a făcut referire la probele care demonstrează întrunirea în acțiunile inculpatului a acestui element component al infracțiunii de omor.

Inculpatul a săvârșit vătămare a integrității corporale sau a sănătății, care nu a fost posibil de către instanța de fond să fie individualizate, fapt care vine în contradicție cu principiul individualizării răspunderii și pedepsei penale.

Probele nu au demonstrat întrunirea în acțiunile inculpatului a laturii obiective și subiective a infracțiunii incriminate și anume nu a fost demonstrată intenția de a provoca moartea victimei.

Sentința nu conține nici o referire la admiterea sau respingerea argumentelor apărării, expuse în susținerile verbale în formă scrisă, fiind anexate la dosar.

4. Prin decizia Curții de Apel Bender din 27 februarie 2013, apelurile au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a apreciat toate probele și just a calificat acțiunile inculpatului în conformitate cu art. 145 alin. (2) lit. a), i), j) Cod penal.

Conform materialelor cauzei s-a stabilit cu certitudine că victima a decedat în urma leziunilor corporale provocate de inculpați, care la data de 26 aprilie 2012 fiind în stare de ebrietate l-au bătut cu cruzime pricinuindu-i leziuni corporale grave.

Cu toate că inculpații nu și-au recunoscut vina, ei fiind interogați în cadrul urmăririi penale, cât și în instanțele de judecată, prin declarațiile depuse confirmă faptul aplicării violenței față de persoana decedată.

În afară de declarațiilor martorilor Novîtchi G. și Șumanschi C., vina inculpaților este dovedită prin rapoartele de expertiză medico-legală care confirmă faptul, că leziunile corporale în urma cărora a survenit moartea părții vătămate, au fost produse în scurt timp înainte de deces, adică în circumstanțele descrise de inculpați și de martori.

Declarațiile inculpaților și a avocaților, precum că instanța de judecată nu a delimitat acțiunile fiecărui inculpat în parte și nu a stabilit de la care anume lovituri a survenit moartea nu sînt temei de a recalifica acțiunile lor.

Instanța de apel a concluzionat că inculpații Ciunea B., Chiperi C. și Leontiev I., sunt autorii acestui omor, deoarece au acționat în comun, cu intenția săvârșirii omorului și au participat nemijlocit la procesul curmării vieții victimei.

La stabilirea felului și cuantumului pedepsei, prima instanță, în conformitate cu art.75 Cod penal, a ținut cont de principiile individualizării pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea inculpatului, de circumstanțele agravante și atenuante.

5. Avocatul Cebănaș Alexandru și inculpatul au declarat recursuri ordinare, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurenții au indicat că:

a) în ședința de judecată din data de 30 ianuarie 2013 a participat un complet format din 3 judecători, însă la ședința de judecată din data de 27 februarie 2013 a fost înlocuit un judecător cu un alt judecător, fără a fi anunțat schimbul de judecători și motivele din care a fost schimbat acest judecător, încălcând prevederile art. 31 alin. (1) Cod de procedură penală;

b) în cadrul ședinței de judecată din 27 februarie 2013 avocatul a înaintat o cerere, solicitând audierea martorilor S. Antosieva, G. Novișchi și M. Tcaci. Astfel, au fost solicitată administrarea noilor probe și verificarea probelor cercetate de către instanța de fond, prin verificarea declarațiilor martorului S. Antosieva și G. Novișchi. Instanța de apel a respins această cerere imediat, fără a se retrage în deliberare și fără a emite încheiere în acest sens. Astfel, au fost contestate declarațiile date de către S. Antosieva și a martorilor G. Novișchi, care puteau fi audiați fără tergiversarea examinării cauzei deoarece acești martori erau prezenți în sala de judecată;

c) instanța de apel nu s-a expus asupra cererilor și prin faptul că nu a permis acest lucru, însă eronat a indicat în procesul – verbal al ședinței de judecată faptul că – colegiul penal pune în discuție necesitatea cercetării probelor administrate în cadrul procesului penal – la care părțile s-au expus că nu este necesar. Instanța de apel și-a întemeiat concluziile sale pe probe administrate în instanța de fond fără a le verifica și fără a le consemna în procesul-verbal al ședinței de judecată încălcând norma prevăzută la art.414 alin.(6) Cod de procedură penală;

d) instanța de apel nu a verificat declarațiile și probele materiale examinate în instanța de fond și nu l-ea consemnat în procesul verbal, nici nu a pus în discuție necesitatea efectuării acestui lucru precum a notat în procesul-verbal al ședinței de judecată;

e) decizia instanței de apel este slab motivată și nu conține argumente pe care să se bazeze respingerea apelurilor;

f) instanța de fond și cea de apel eronat a apreciat probele prezentate de acuzare în susținerea vinovăției inculpatului, încadrând faptele inculpatului ilegal și neîntemeiat în baza art. 145 alin.(2) lit. j) Cod penal. Latura subiectivă a infracțiunii de omor se realizează cu vinovăție directă sau indirectă. Astfel, instanța nu a făcut referire la probele care demonstrează întrunirea în acțiunile inculpatului a acestui element component al infracțiunii de omor. Inculpatul a săvârșit vătămare a integrității corporale sau a sănătății care nu a fost posibil de către instanța de fond să fie individualizate atât acțiunile sale concrete cât și consecințele acțiunilor sale

concrete de partea vătămată, fapt care vine în contradicție cu principiul individualizării răspunderii și pedepsei penale;

g) instanța de apel a indicat eronat că declarațiile inculpatului vin în contradicție și sînt combătute de declarațiile martorilor, deoarece aceste declarații nu se contrazic cu cele ale inculpatului, din contra se completează de către inculpat prin elucidarea unor circumstanțe ale faptei de care nu cunoaște nici un martor și anume faptul bătăii care a avut loc dintre inculpat și victimă, ceea ce atestă o atitudine formală și acuzatorială a instanței de judecată prin prezumarea vinovăției inculpatului și interpretarea dubioasă a instanței.

În drept recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 2) și 8) Cod de procedură penală.

Instanța de fond nu a luat în considerare declarațiile inculpaților și nu a constatat acțiunile fiecărui participant, care au dus la decesul victimei, cauza decedului și gradul de vinovăție a fiecărui participant.

6. Judecînd recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi respinse, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul cînd instanța nu a fost compusă potrivit legii ori au fost încălcate prevederile art. 30 și 31, cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, cînd nu au fost întrunite elementele infrațiunii.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect se impun următoarele concluzii.

În primul rînd, conform art. 31 alin. (1), (3), 336 alin. (3) Cod de procedură penală, completul de judecată format inițial trebuie să rămîna același în tot cursul judecării cauzei. În termen de 3 zile lucrătoare de la data anunțării semnării procesului-verbal, participanții la proces au dreptul să formuleze obiecții asupra lui, indicînd inexactitățile și motivele pentru care îl consideră incomplet.

În această ordine de idei și cu referire la argumentul din recurs, reprodus la pct. 5 lit. a) din prezenta decizie, că pe parcursul procesului judiciar un judecător ar fi fost înlocuit cu alt judecător, pe lîngă faptul că recurentul nu a specificat și numele acestora, conform procesului-verbal al ședinței de judecată se atestă fără echivoc că completul de judecată care a început a și finisat judecarea apelurilor declarate, prin adoptarea deciziei contestate (*f.d. 349-389*).

Mai mult, recurenții nu au formulat obiecții asupra acestui proces verbal în modul prevăzut de lege, fapt ce prezumă că au fost corect consemnate toate acțiunile instanței de apel în ordinea în care ele s-au desfășurat.

Rezultă că la compartimentul dat instanța de apel nu a comis erori de drept, fiind respectate stipulările din art. 31 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, iar motivul nominalizat de recurenți în sensul vizat este neîntemeiat.

În al doilea rînd, potrivit art. 413 alin. (3), (4), 414 alin. (1)-(3), (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, la cererea părților, poate cerceta suplimentar

probele administrate în primă instanță și poate administra probe noi. În cazul în care invocă necesitatea administrării de noi probe, părțile trebuie să indice aceste probe și mijloacele cu ajutorul cărora pot fi administrate, precum și motivele care au împiedicat prezentarea lor în primă instanță. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În cazul în care declarațiile persoanelor care au fost audiate în prima instanță se contestă de către părți, la solicitarea acestora, persoanele care le-au depus pot fi audiate în instanța de apel conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

În raport cu motivele din recurs, specificate la pct. **5 lit. b), c) și d)** din prezenta decizie, se constată, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată, că chiar recurenții au sfidat prescripțiile de drept enunțate, în sensul că ei au invocat necesitatea administrării de noi probe, dar nu au formulat și motivele care au împiedicat prezentarea lor în primă instanță.

Totodată, recurenții nu au argumentat esența contestării declarațiilor unor martori, care au fost audiați în prima instanță și ulterior au solicitat să fie date citirii acestor declarații și instanța de apel a admis acest demers, a dat citirii a respectivelor depoziții, cât și declarațiile altor participanți, consemnându-le în procesul verbal (*f.d. 375, 381*).

Pe lângă aceasta, în recursul ordinar nu sunt concretizate pe care probe concrete, neconsemnate în procesul verbal, instanța de apel și-ar fi întemeiat soluția, iar, conform prevederilor art. 424 alin. (2), 429 alin. (1), 430 alin. (5), 434 Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să fie motivată, să conțină argumentarea ilegalității hotărîrii atacate în sensul indicat. Instanța de recurs, se pronunță doar în limitele motivelor invocate în recurs, nu este competentă să completeze din oficiu recursurile ordinare ale avocatului și condamnatului cu circumstanțe care le-ar justifica. Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii (*pct. 5 din prezenta decizie*).

Este de remarcat că afirmațiile recurenților că instanța de apel eronat a indicat în procesul-verbal al ședinței de judecată faptul că a pus în discuție necesitatea cercetării probelor administrate în cadrul procesului penal, la care părțile s-au expus că nu este necesar și că nu a pus în discuție necesitatea verificării declarațiilor și probelor materiale examinate în instanța de fond și nu l-a consemnat în procesul verbal precum a notat în procesul-verbal al ședinței de judecată, sunt lipsite de orice suport juridic deoarece ei nu au formulat obiecții asupra acestui proces-verbal, în corespundere cu prevederile art. 336 alin. (3) Cod de procedură penală (*pct. 5 lit. c),d), din prezenta decizie*).

În circumstanțele nominalizate, instanța de apel corect a respins demersul avocatului privind audierea unor noi martori, neargumentînd împiedicarea

prezentării lor în primă instanță, și a martorilor ale căror declarații date în instanța de fond le-au contestat nemotivat, iar argumentele recurențelor inserate la pct. 5 lit. b), c) și d) din prezenta decizie, sunt la fel neîntemeiate.

În al treilea rând, în raport cu argumentele specificate în recursuri și reproduse la pct. 5 lit. b), c) și d) din prezenta decizie, că hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și nu au fost întrunite elementele infracțiunii, se reține că ambele instanțe, conform împrejurărilor constatate și reproduse în pct. 2. și 4. din prezenta decizie, au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatului în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, acestea fiind apreciate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității și coroborării lor, în conformitate cu prescripțiile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, întemeiat constatînd vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a acțiunilor infracționale ale acestuia în baza art. art. 145 alin. (2) lit. a), i), j) Cod penal, iar pedeapsa penală a fost individualizată și aplicată ultimului în limitele prevăzute de legea actuală.

Pe lângă aceasta, argumentele menționate se referă la critica modului în care instanța de apel a estimat circumstanțele cauzei, utilizîndu-se concluzii de genul: *„instanța de apel eronat a apreciat probele prezentate de acuzare..., instanța de apel a indicat eronat că declarațiile inculpatului vin în contradicție și sînt combătute de declarațiile martorilor...”*.

În acest sens se reține că, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei, în alt sens decît cel pe care îl propune avocatul și inculpatul este o competență legală a acestei instanțe, care, nefiind temeii de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală, nici nu poate fi supusă criticii prin intermediul recursului ordinar.

Circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanța de fond și cea de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de avocat, că hotărîrile atacate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, fiind întrunite elementele infracțiunii incriminate condamnatului, și că recursurile de pe rol sunt neîntemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate, în cazul în care se constată că el este neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul nominalizat este neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil, cu menținerea hotărîrilor atacate.

7. Conform art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de condamnatul Chiperi Constantin Victor și de avocatul Cebanaș Alexandru, împotriva sentinței Judecătorei Anenii Noi din 02 noiembrie 2012 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 27 februarie 2013, cu menținerea hotărârilor atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată în ședința publică din 09 iulie 2013, ora 09.50.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Iurie Diaconu

Andrei Harghel

Constantin Alerguș

Ion Arhiliuc

Copia corespunde originalului

Judecător

Iurie Diaconu

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE
DISPOZITIV

02 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Gurschi Constantin,
Judecători Iurie Diaconu, Andrei Harghel, Constantin Alerguș,
Ion Arhiliuc,

cu participarea:

procurorului Nicolae Suvac,
inculpatului Chiperi Constantin,
avocatului Cebanaș Alexandru,
succesorul
părții vătămate Gadmazi Rodica,

a judecat în ședință publică recursurile ordinare împotriva sentinței Judecătorei Anenii Noi din 02 noiembrie 2012 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 27 februarie 2013, declarate de avocatul Cebanaș Alexandru și de condamnatul

*Chiperi Constantin Victor, născut la
03 noiembrie 1989, originar și locuitor al s. Delacău, r-nul
Anenii – Noi, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.*

Termenul de examinare a cauzei
în instanța de fond: 10 august – 02 noiembrie 2012,
în instanța de apel: 06 decembrie 2012 - 27 februarie 2013,
în instanța de recurs: 16 mai – 02 iulie 2013.

Conform art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), alin. (3) Cod de procedură penală,
Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de condamnatul Chiperi Constantin Victor și de avocatul Cebanaș Alexandru, împotriva sentinței Judecătorei Anenii Noi din 02 noiembrie 2012 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 27 februarie 2013, cu menținerea hotărîrilor atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată va fi pronunțată la 09 iulie 2013.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Iurie Diaconu

Andrei Harghel

Constantin Alerguș

Ion Arhiliuc